

Poročilo hibridne delavnice

Zakaj potrebujemo Digitalno središče NVO in kako bi moralo prispevati k razvoju nevladnega sektorja?

(Zavod Kersnikova, Rampa Lab, Ljubljana, 30. avgust 2022)

Nelektorirano poročilo uredil mag. Simon Delakorda, Inštitut za elektronsko participacijo, Mreža nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo (NVO-VID)

<https://www.informacijska-druzba.org/>

Kazalo vsebine

Povzetek.....	4
Izhodišča delavnice.....	6
1 Metoda delavnice in udeleženci.....	7
2 Potrebe nevladnih organizacij na področju digitalizacije.....	8
2.1 Dostop do osnovne računalniške in programske opreme ter infrastrukture.....	8
2.2 Osnovna usposabljanja za digitalne veščine.....	8
2.3 Specifične digitalne rešitve za delovanje NVO in njihove uporabnike.....	8
2.4 Kadrovske kapacitete za digitalizacijo NVO (profesionalizacija).....	9
2.5 Oblikovanje modela za digitalno preobrazbo NVO sektorja.....	9
2.6 Financiranje digitalne preobrazbe NVO sektorja.....	9
3 Aktivnosti Digitalnega središča NVO.....	10
3.1 Tehnična podpora za IKT opremo, digitalne storitve in infrastrukturo.....	10
3.2 Strokovna podpora in svetovanje.....	10
3.3 Izobraževanje.....	10
3.4 Informiranje.....	10
3.5 Inovacije in skupnost.....	11
4 Financiranje Digitalnega središča NVO.....	12
4.1 Članarina.....	12
4.2 Tržne dejavnosti.....	12
4.3 Lokalni in regionalni viri.....	12
4.4 Nacionalni viri.....	12
4.5 Korporativni kapital.....	13
4.6 EU in mednarodni viri.....	13
5 Organizacijska oblika Digitalnega središča NVO.....	14
5.1 Neformalna (projektna) oblika.....	14
5.2 Formalna oblika.....	14
5.2.1 Društvo.....	14
5.2.1 Zasebni zavod.....	14
5.2.3 Zadruga.....	14
5.3 Ostale možnosti.....	14
6 Prostori Digitalnega središča NVO.....	15
6.1 Fizični prostor.....	15
6.2 Digitalni prostor.....	15
6.3 Ostala razmišljanja.....	15
7 Nadaljnji koraki vzpostavitve Digitalnega središča NVO.....	17

Zahvala

Delavnico so izvedle naslednje članske organizacije v Mreži NVO-VID: Inštitut za elektronsko participacijo (INePA), Biotehna (Zavod Kersnikova), Zavod Nefiks (Stičišče Središče), Društvo Duh časa, Studio 12 in Simbioza Genesis.

Posamezna omizja delavnice so moderirali Ana Zakrajšek, Sandra Sajovic, Jože Gornik (splet), Matjaž Ugovšek, Zoran Mihajlović in Simon Delakorda (splet). Moderatorji omizij so pogovore med udeleženci/kami delavnice zapisali v povzetke, ki so urejeni v pričujočem poročilu.

Delavnico je povezoval Kristijan Tkalec (Biotehna).

Moderatorjem in udeležencem/kam delavnice se najlepše zahvaljujemo za njihov čas in sodelovanje.

Mreža nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo
Ljubljana, 6. december 2022

Povzetek

Hibridna delavnica »Zakaj potrebujemo Digitalno središče NVO in kako bi moralo prispevati k razvoju nevladnega sektorja?« je potekala 30. avgusta 2022 v prostorih Rampa Lab, Zavod Kersnikova v Ljubljani. Cilj delavnice je bil preveriti sprejemljivost in izvedljivost [idejnega koncepta Digitalnega središča nevladnih organizacij](#) ter ga nadgraditi v dialogu z vsebinskimi mrežami NVO, regionalnimi stičišči NVO in pristojnimi vladnimi resorji za nevladne organizacije in digitalno preobrazbo. Idejni koncept so pripravile članske organizacije v Mreži nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo, ki so 14. marca 2022 podpisale [pismo o nameri za vzpostavitev Digitalnega središča NVO](#).

Ključne ugotovitve delavnice, katere se je udeležilo 26 predstavnikov/c nevladnih organizacij, Ministrstva za javno upravo in Službe Vlade RS za digitalno preobrazbo, so naslednje:

Potrebe nevladnih organizacij na področju digitalizacije

Udeleženci so izpostavili **velike razlike v potrebah in hitrosti digitalizacije** nevladnih organizacij. Ključne potrebe se nanašajo na **dostop do IKT opreme** in **pridobitev veščin** za uporabo digitalnih orodij. Posamezne ciljne skupine in člani nevladnih organizacij, predvsem **starejši in ranljive skupine**, se soočajo z **digitalno izključenostjo**. Velik problem predstavlja **primanjkljaj inženirskega in programerskega kadra** za podporo digitalizaciji in **razvoj lastnih rešitev NVO**. Slednje odpira vprašanje **digitalne varnosti, odpornosti in suverenost NVO sektorja**. Neizkoriščeni ostajajo potenciali digitalnih orodij za **večjo participacijo občanov**. NVO sektorju se **ne namenja ustreznega javnega financiranja** iz naslova evropskih sredstev za digitalno preobrazbo. Omejeni so **finančni viri za lastno digitalizacijo NVO**, nabavo in vzdrževanje računalniške in programske opreme. Nevladne organizacije potrebujejo tudi **več informacij o digitalnih preobrazbi**, ki so prilagojene njihovim potrebam in interesom. V okviru splošne profesionalizacije NVO sektorja je potrebno oblikovati **lasten model in strokovne kapacitete za digitalno preobrazbo NVO**.

Aktivnosti Digitalnega središča NVO

S strani udeležencev delavnice so bila opredeljena naslednja področja aktivnosti digitalnega središča NVO, ki bi deloval kot **podporno okolje za digitalno preobrazbo NVO sektorja**: **tehnična podpora za IKT opremo, infrastrukturo in digitalne storitve NVO, strokovna podpora in svetovanje v povezavi z digitalizacijo, izobraževanje za digitalne veščine zaposlenih, sodelavcev in prostovoljcev v NVO, informiranje o digitalni preobrazbi, razvoj inovativnih digitalnih rešitev in modela digitalne preobrazbe NVO ter krepitev NVO skupnosti na področju digitalizacije**.

Financiranje Digitalnega središča NVO

Digitalne preobrazbe NVO sektorja ni mogoče izvajati brez **raznolikih in dolgoročnih virov financiranja**. Udeleženci delavnice so opredelili naslednje potencialne vire financiranja Digitalnega središča NVO: **članarina, tržne dejavnosti, lokalni/regionalni viri, nacionalni viri, EU/mednarodni viri in korporativni kapital**. V luči financiranja so bile dodatno izpostavljene povezane vsebine kot

so ozaveščanje javnosti o trgu IKT, čezsektorsko sodelovanje in povezovanje ter demokratični in etični standardi. Udeleženci so opozorili na pomanjkljivo umeščenost NVO sektorja v strateške in razvojne dokumente ter cilje države Slovenije v povezavi z digitalno preobrazbo (predstavljajo podlago za financiranje projektov in programov na nacionalni ravni). Poleg tega država še vedno nima prenovljene krovne strategije Digitalna Slovenija. Problem financiranja je povezan tudi z odsotnostjo institucionaliziranega dialoga med vlado in nevladnimi organizacijam na področju digitalne preobrazbe, ki bi naslavljal sistemske in razvojne cilje.

Organizacijska oblika Digitalnega središča NVO

Udeleženci delavnice so opredelili potencialne **neformalne** in **formalne organizacijske oblike** Digitalnega središča NVO. Formalne oblike vključujejo **društvo, zasebni zavod ali zadrugo**. Digitalno središče bi lahko delovalo **tudi v okviru že obstoječega subjekta**. Ne glede na organizacijsko obliko, bi morali biti **osnovni organizacijski principi** digitalnega središča naslednji: **odprtost, izogibanje centralizaciji delovanja, demokratičnost, horizontalni pristop, vključevanje različnih NVO, opredelitev merljivih ciljev / indikatorjev uspeha in evalvacija delovanja**.

Prostori Digitalnega središča NVO

Po mnenju udeležencev delavnice bi moralo Digitalno središče NVO delovati v **fizičnem in digitalnem prostoru**. Fizični prostor bi bil hkrati **centraliziran kot skupna infrastruktura** in hkrati **decentraliziran na regionalni nivo**. V okviru skupne infrastrukture za digitalno preobrazbo NVO sektorja bi prostor obsegal **delavnico za računalniško opremo, sistemski prostor** za omrežja in strežnike, **konferenčni prostor** za dogodke, **seminar** za druženje in ustvarjanje ter **pisarno** z zaposleno osebo. Digitalni prostor bi predstavljal **spletni portal z digitalnimi storitvami** ter profili na družbenih omrežjih. Skupne **podporne aktivnosti** bi se **kanalizirale na lokalni in regionalni nivo** prek prostorov regionalnih stičišč NVO in članskih organizacij v Mreži NVO-VID.

Nadaljnji koraki vzpostavitve Digitalnega središča NVO

Mreža nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo bo **posredovala poročilo delavnice** »Zakaj potrebujemo Digitalno središče NVO in kako bi moralo prispevati k razvoju nevladnega sektorja?« **Službi Vlade RS za digitalno preobrazbo** in **Ministrstvu za javno upravo**. V okviru javnih razprav o **strategijah, akcijskih načrtih** in **zakonodaji** države Slovenije na področju digitalne preobrazbe in razvoja nevladnega sektorja bo zagovarjala **vključitev Digitalnega središča NVO** v omenjene dokumente. Prav tako bo kot vsebinska mreža NVO **še naprej predstavljala pobudo za Digitalno središče NVO v širši javnosti** (npr. letni dogodek mreže 17. maja ob Mednarodnem dnevu informacijske družbe).

Izhodišča delavnice

Država Slovenija namenja 316 milijonov evrov investicij za digitalno preobrazbo gospodarstva ter javnega sektorja in javne uprave v okviru Načrta za okrevanje in odpornost. Finančna perspektiva 2021–2027 predvideva 731 milijonov evrov naložb iz naslova Ciljne politike 1 (Konkurenčnejša in pametnejša Evropa s spodbujanjem inovativne in pametne gospodarske preobrazbe ter regionalne povezljivosti na področju IKT). Ciljna politika zajema nabor ukrepov za digitalizacijo različnih družbenih področij in izboljšanje digitalne povezljivosti, ne pa tudi digitalne preobrazbe nevladnega sektorja.

Konzorcij vsebinskih mrež NVO Slovenije in Mreža regionalnih stičišč NVO sta 26. marca 2021 ob vsebinski podpori Mreže NVO-VID organizirala posvetovalno delavnico »Digitalizacija nevladnega sektorja«¹. Ministrstvo za javno upravo je maja 2021 ob upoštevanju zaključkov delavnice objavilo javni razpis za digitalno preobrazbo nevladnih in prostovoljskih organizacij ter povečanje vključenosti njihovih uporabnikov v informacijsko družbo 2021-2023. Iz naslova razpisa je financiranih 47 projektov nevladnih organizacij v višini 4,5 milijona evrov.

V Mreži nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo, ki deluje kot vsebinska mreža NVO na področju digitalne preobrazbe, si prizadevamo za dolgoročno in celostno naslavljanje digitalne preobrazbe nevladnega sektorja. Zato smo pripravili idejni koncept za »Digitalno središče nevladnih organizacij«², ki bo delovalo kot razvojno-podporno okolje in vstopna točka za digitalizacijo NVO sektorja kot celote.

Osnovna ideja digitalnega središča je celostno naslavljanje potreb nevladnih organizacij v povezavi z digitalno preobrazbo in digitalnimi tehnologijami ter ustvarjanje z digitalizacijo povezanih tehnoloških in socialnih inovacij v javnem interesu. Prav tako je ambicija digitalnega središča spodbujati čezsektorska partnerstva NVO z ostalimi deležniki ter v sodelovanju z Mrežo NVO-VID prispevati k družbeno sprejemljivi, vključujoči in zaupanja vredni digitalni preobrazbi³.

V Mreži NVO-VID smo želeli z izvedbo delavnice »Zakaj potrebujemo Digitalno središče NVO in kako bi moralo prispevati k razvoju nevladnega sektorja?« preveriti sprejemljivost in izvedljivost idejnega koncepta Digitalnega središča NVO ter ga nadgraditi v dialogu z ostalimi vsebinskimi mrežami NVO, regionalnimi stičišči NVO in pristojnimi vladnimi resorji za nevladne organizacije in digitalno preobrazbo.

---

1 Zaključki delavnice so dostopni na <https://www.informacijska-druzba.org/2021/06/15/zakljucki-delavnica-digitalizacija-nevladnega-sektorja/>.

2 Predstavitev koncepta je dostopna na <https://www.informacijska-druzba.org/2022/03/14/10-nevladnih-organizacij-podpisalo-pismo-o-nameri-za-vzpostavitev-digitalnega-sredisca-nvo/>.

3 Slovenija je imela enega najnižjih deležev prebivalcev v državah članicah EU, ki menijo, da bo uporaba digitalnih orodij in interneta do leta 2030 prinesla več prednosti kot slabosti (vir: Eurobarometer »Digitalne pravice in principi« 2021).

1 Metoda delavnice in udeleženci

Delavnica je potekala po **metodi svetovne kavarne** v kombinirani izvedbi **prek spleta** (odprtokodna video konferenčna storitev (<https://meet.jit.si>) in na **lokaciji Rampa Lab** (Zavod Kersnikova) v Ljubljani.

V uvodnem delu delavnice je potekala predstavitev koncepta Digitalnega središča NVO. Sledila so moderirana omizja, na katerih so udeleženci delavnice naslovili naslednje vidike: **potrebe NVO, aktivnosti, financiranje, organizacijska oblika in prostori Digitalnega središča**. V drugem delu delavnice so bili predstavljeni rezultati po posameznih omizjih. Na koncu je sledila še plenarna razprava o **zaključkih delavnice in nadaljnjih korakih** vzpostavitve Digitalnega središča NVO.

Na delavnico so bile vabljene naslednje organizacije:

- članske organizacije v Konzorciju vsebinskih mrež NVO Slovenije
- članske organizacije v Mreži regionalnih stičišč nevladnih organizacij
- članske organizacije in zainteresirani posamezniki/ce v Mreži NVO-VID
- ostale zainteresirane nevladne organizacije
- Služba Vlade Republike Slovenije za digitalno preobrazbo
- Sektor za nevladne organizacije na Ministrstvu za javno upravo
- Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko

Delavnice se je udeležilo iz udeležilo **26 predstavnikov/c nevladnih organizacij, Ministrstva za javno upravo in Službe Vlade RS za digitalno preobrazbo**.

Slika 1: Udeleženci in udeleženke delavnice Digitalno središče NVO (30. avgust 2022, foto Simon Delakorda, Rampa Lab, Ljubljana)

2 Potrebe nevladnih organizacij na področju digitalizacije

Udeleženci so izpostavili **velike razlike v potrebah in hitrosti digitalizacije** nevladnih organizacij. Ključne potrebe se nanašajo na **dostop do IKT opreme** in **pridobitev veščin** za uporabo digitalnih orodij. Posamezne ciljne skupine in člani nevladnih organizacij, predvsem **starejši in ranljive skupine**, se soočajo z **digitalno izključenostjo**. Velik problem predstavlja **primanjkljaj inženirskega in programerskega kadra** za podporo digitalizaciji in **razvoj lastnih rešitev NVO**. Slednje odpira vprašanje **digitalne varnosti, odpornosti in suverenost NVO sektorja**. Neizkoriščeni ostajajo potenciali digitalnih orodij za **večjo participacijo občanov**. NVO sektorju se **ne namenja ustreznega javnega financiranja** iz naslova evropskih sredstev za digitalno preobrazbo. Omejeni so **finančni viri za lastno digitalizacijo NVO**, nabavo in vzdrževanje računalniške in programske opreme. Nevladne organizacije potrebujejo tudi **več informacij o digitalnih preobrazbi**, ki so prilagojene njihovim potrebam in interesom. V okviru splošne profesionalizacije NVO sektorja je potrebno oblikovati **lasten model in strokovne kapacitete za digitalno preobrazbo NVO**.

2.1 Dostop do osnovne računalniške in programske opreme ter infrastrukture

Na drugi strani je večina ljubiteljskih in prostovoljnih organizacij, ki nima lastne IKT infrastrukture in potrebujejo osnovno računalniško in programsko opremo za delovanje. Velike razlike v digitalni preobrazbi NVO se kažejo tudi med urbanim in ruralnim okoljem. Nekatera podeželska področja še vedno nimajo širokopasovnih internetnih povezav. Obdobje zaprtja javnega življenja zaradi epidemije COVID, je sicer okrepilo digitalizacijo NVO sektorja, hkrati se je pokazala zastarelost IKT opreme v sektorju. Manjka sistemsko financiranje projektov, ki bi zagotovili IKT infrastrukturo nevladnim organizacijam in podporo pri prehodu na odprtokodne rešitve.

2.2 Osnovna usposabljanja za digitalne veščine

Ljubiteljske in prostovoljne organizacije prav tako potrebujejo osnovna usposabljanja za digitalno komunikacijo in poslovanje (npr. uporaba video konferenc in e-storitev, e-poslovanje z državno upravo itd.). Društva na ruralnih področjih imajo tudi manj možnosti za izobraževanja za digitalne kompetence za svoje člane. Posamezne ciljne skupine in člani nevladnih organizacij, predvsem starejši in ranljive skupine, se soočajo z digitalne ločnico (pomanjkanje znanj in veščin za uporabo digitalnih orodij, ki jih sicer imajo na voljo).

2.3 Specifične digitalne rešitve za delovanje NVO in njihove uporabnike

Nevladne organizacije, ki na svojih področjih delujejo profesionalno, praviloma potrebujejo specifična digitalna orodja za svoje delo, varovanje podatkov, lastno infrastrukturo za spletno gostovanje itd. Njihovo delovanje je do neke mere že digitalizirano. Razvitejše NVO razumejo digitalizacijo kot samoumevno in imajo vzpostavljen dostop do tehnologij. NVO, ki zagotavljajo storitve in vsebine za uporabnike, potrebujejo specifične spletne rešitve in platforme, ki bi jim olajšale delo s ciljnim skupinami in omogočale alternativne pristope (npr. za mlade z motnjami v duševnem razvoju). Neizkoriščeni ostajajo potenciali digitalnih orodij za večjo participacijo občanov in deležnikov v demokratičnih postopkih (od dostopa do informacij, spletnih posvetovanj do volitev na daljavo). Obstaja potreba po razvoju tovrstnih orodij oz. lokalizaciji že obstoječih dobrih praks iz tujine.

2.4 Kadrovske kapacitete za digitalizacijo NVO (profesionalizacija)

V NVO sektorju primanjkuje profesionalnega kadra, ki je kompetenten za digitalno preobrazbo NVO sektorja. Prav tako manjka podpora za tehnično-inženirski razvoj in aplikacije prihajajočih in novih tehnologij (npr. umetna inteligenca, tehnologije veriženja blokov). V NVO sektorju ni večjih projektov in sredstev, ki bi omogočali zaposlitev računalniških programerjev. Nevladne organizacije so namesto razvoja lastnih rešitev primorane uporabljati generične rešitve ameriških in kitajskih korporacij. Posledično se zmanjšuje konkurenčnost in ozaveščevalna moč NVO sektorja. Pod vprašaj je postavljena tudi digitalno varnost, odpornost in suverenost NVO sektorja. Digitalno središče NVO bi lahko na enem mestu omogočilo dolgoročno tehnično, inženirsko in programersko podporo za nevladni sektor.

2.5 Oblikovanje modela za digitalno preobrazbo NVO sektorja

Oblikovati program za digitalno preobrazbo NVO, ki bi naslovil presečne potrebe nevladnih organizacij na področju digitalizacije kot so celovit dostop do informacij in znanj, podpora v obliki strokovnega svetovanja (še posebej za manj znane prosto dostopne rešitve), izobraževanj in usposabljanj, pridobivanje kompetenc, webinarji, training for trainers tečaji, izvajanje analitičnih raziskav, podpora pri razvoju konceptualnih rešitev ter pri ustvarjanju in izdelavi multimedijskih vsebin (digitalno komuniciranje). Program digitalne preobrazbe NVO bi se izvajal tudi na regionalni in lokalni ravni ter bi moral podpirati vsebine nevladnih organizacij.

2.6 Financiranje digitalne preobrazbe NVO sektorja

NVO so slabo vključene v programiranje evropskih sredstev za regionalni razvoj, ki se nanašajo na digitalno preobrazbo. Omejeni in kratkoročni so finančni viri nevladnih organizacij za lastno digitalizacijo, nabavo in vzdrževanje računalniške in programske opreme. Po drugi strani različni razpisi financirajo podobne digitalne rešitve, zato je potrebno izboljšati povezovanje in sodelovanje NVO na javnih razpisih. Javno financirane rešitve za nevladni sektor bi morale biti odprtokodne.

Slika 2: Udeleženci in udeleženke delavnice Digitalno središče NVO (soba 2 Jitsi Meet, moderator Jože Gornik, 30. avgust 2022)

3 Aktivnosti Digitalnega središča NVO

S strani udeležencev delavnice so bila opredeljena naslednja področja aktivnosti digitalnega središča NVO, ki bi deloval kot podporno okolje za digitalno preobrazbo NVO sektorja: **tehnična podpora za IKT opremo, infrastrukturo in digitalne storitve NVO, strokovna podpora in svetovanje v povezavi z digitalizacijo, izobraževanje za digitalne veščine zaposlenih, sodelavcev in prostovoljcev v NVO, informiranje o digitalni preobrazbi, razvoj inovativnih digitalnih rešitev in modela digitalne preobrazbe NVO ter krepitev NVO skupnosti na področju digitalizacije.**

3.1 Tehnična podpora za IKT opremo, digitalne storitve in infrastrukturo

- dostop do (subvencioniranega) širokopasovnega interneta in računalniške opreme;
- gostovanje spletnih strani;
- oblačne storitve, hramba dokumentov, odložišče datotek;
- programiranje in razvoj lastnih rešitev in spletnih strani;
- vzdrževanje računalniške in programske opreme;
- prilagajanje digitalne infrastrukture glede na potrebe NVO.

3.2 Strokovna podpora in svetovanje

- seznam računalniških programerjev in inženirjev, ki bi sodelovali na projektih NVO oz. jih zanima zaposlitev v nevladnem sektorju;
- podpora za uporabo računalniških programov;
- svetovanje za digitalne tehnologije, multimedijo in oblikovanje;
- svetovanje glede avtorskih pravic, varovanja osebnih podatkov v digitalnih rešitvah in bazah podatkov (GDPR);
- svetovanje glede zakonskih obveznosti NVO v povezavi z digitalizacijo (skrb za pravice uporabnikov in nevladnih organizacij);
- strokovna podpora pri zagovorniški aktivnostih v povezavi z javnimi politikami na področju digitalizacije;
- vsebinska / administrativna podpora pri pripravi IKT projektov;
- povezovanje deležnikov (horizontalno in vertikalno);
- podpora pri komercializaciji družbenih inovacij v povezavi z IKT.

3.3 Izobraževanje

- digitalno opismenjevanje za osnovne in zahtevne uporabnike NVO ter njihove ciljne skupine (npr. različne starostne skupine in socialno ogrožene);
- izobraževanja za uporabo računalniških programov, digitalnih storitev in spletnega oglaševanja;
- izobraževanja za zaščito zasebnosti, podatkov in kibernetsko varnost (digitalna suverenost);
- model in standardi digitalne preobrazbe za NVO (ljubiteljske in profesionalne).

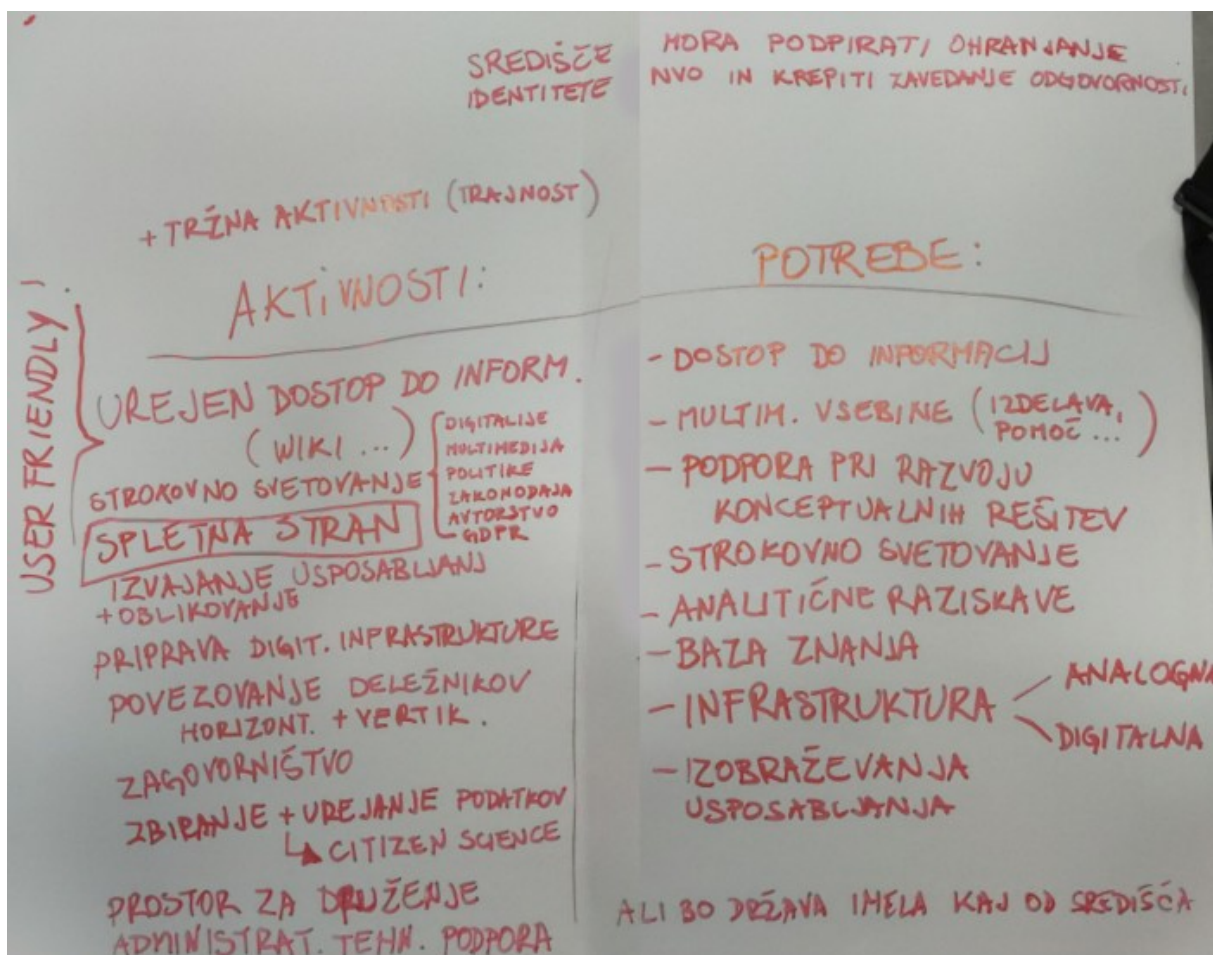
3.4 Informiranje

- uporabniku prijazna spletišče (wiki), stična točka in središče, na katerega se lahko obrnejo nevladne organizacije, ko gre za digitalno preobrazbo;

- svetovanje pri izbiri digitalnih orodij (kaj obstaja, kakšne so prednosti in slabosti);
- informacije o dobrih praksah;
- knjižnica znanja;
- platforma za enostaven dostop in izmenjavo razumljivih informacij o digitalni preobrazbi;
- naslavljanje digitalnega razkoraka na strani NVO.

3.5 Inovacije in skupnost

- razvoj enotne platforme za participativni proračun na lokalni ravni;
- sistem e-občinskih razpisov za nevladne organizacije (za večjo preglednost);
- zbiranje in urejanje podatkov (citizens science);
- prostor za druženje, mreženje in organizacijo dogodkov;
- krepitev identitete nevladnega sektorja in odgovornosti;
- razvoj odprtokodnih programov in rešitev kot samostojna umetniška dejavnost.

Slika 3: Zapis omizja "Potrebe NVO in aktivnosti Digitalnega središča NVO" (Matjaž Ugovšek in Zoran Mihajlovič, 30. avgust 2022)

4 Financiranje Digitalnega središča NVO

Digitalne preobrazbe NVO sektorja ni mogoče izvajati brez **raznolikih in dolgoročnih virov financiranja**. Udeleženci delavnice so opredelili naslednje potencialne vire financiranja Digitalnega središča NVO: **članarina, tržne dejavnosti, lokalni/regionalni viri, nacionalni viri, EU/mednarodni viri in korporativni kapital**. V luči financiranja so bile dodatno izpostavljene povezane vsebine kot so **ozaveščanje javnosti o trgu IKT, čezsektorsko sodelovanje in povezovanje ter demokratični in etični standardi**. Udeleženci so opozorili na **pomanjkljivo umeščenost NVO sektorja v strateške in razvojne dokumente ter cilje države Slovenije v povezavi z digitalno preobrazbo** (predstavljajo podlago za financiranje projektov in programov na nacionalni ravni). Poleg tega država še vedno nima prenovljene krovne strategije Digitalna Slovenija. Problem financiranja je povezan tudi z **odsotnostjo institucionaliziranega dialoga med vlado in nevladnimi organizacijam na področju digitalne preobrazbe**, ki bi naslavljal sistemske in razvojne cilje.

4.1 Članarina

- glede na prejeta javna sredstva posamezne članske organizacije;
- v zameno za dolgoročno tehnično podporo in svetovanje (neprofitno).

4.2 Tržne dejavnosti

- trženje vsebin na spletni strani;
- izobraževanja;
- opravljanje naprednih storitev na trgu;
- tržne dejavnosti za zagotavljanje trajnega delovanja.

4.3 Lokalni in regionalni viri

- občinsko financiranje (vključitev v občinske razvojne dokumente);
- lokalne akcijske skupine (LAS);
- regionalne razvojne agencije (RRA).

4.4 Nacionalni viri

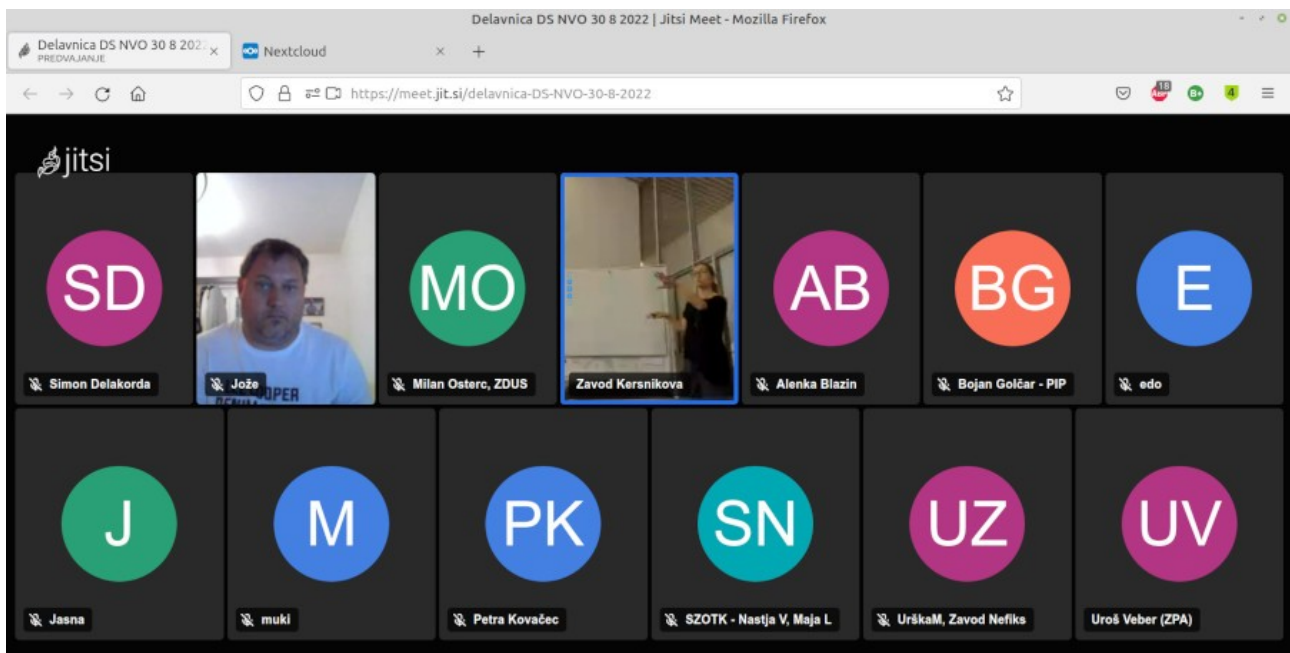
- razpisi iz naslova operativnega programa za izvajanje kohezijske politike 2021-2027 v povezavi z zelenim in digitalnim prehodom (aktivnosti za NVO sektor, nevladne organizacije kot izvajalci);
- razpisi iz naslova načrta za okrevanje in odpornost (NOO);
- Zakon o nevladnih organizacijah (23. člen, 2. odstavek, 5. alineja);
- področni javni razpisi vladnih resorjev za NVO in digitalno preobrazbo (Ministrstvo za javno upravo, Služba Vlade RS za digitalno preobrazbo, Ministrstvo za kmetijstvo – pobuda Leader);
- umestitev v Načrt razvojnih programov;
- podporni viri za delovanje CNVOS;
- Digitalna koalicija (gospodarstvo, občine, razvojni sektor, nevladne organizacije) - izziv prepoznavnost in reprezentativnost koalicije.

4.5 Korporativni kapital

- korporativne naložbe v digitalno središče v obliki denarja, opreme in znanja;
- donacije (na podlagi etičnega kodeksa, hkrati ne zagotavlja trajnostnega financiranja).

4.6 EU in mednarodni viri

- sredstva iz EU skladov za digitalni prehod;
- program Obzorje Evropa (digitalizacija);
- Connecting Europe facility for digital infrastructure;
- mednarodni povezave (univerze, NVO, ministrstva).

Slika 4: Predstavitev zaključkov delavnice Digitalno središče NVO Sandra Sajovic (Jitsi Meet, Simon Delakorda 30. avgust 2022)

5 Organizacijska oblika Digitalnega središča NVO

Udeleženci delavnice so opredelili potencialne **neformalne** in **formalne organizacijske oblike** Digitalnega središča NVO. Formalne oblike vključujejo **društvo, zasebni zavod ali zadrugo**. Digitalno središče bi lahko delovalo **tudi v okviru že obstoječega subjekta**. Ne glede na organizacijsko obliko, bi morali biti **osnovni organizacijski principi** digitalnega središča naslednji: **odprtost, izogibanje centralizaciji delovanja, demokratičnost, horizontalni pristop, vključevanje različnih NVO, opredelitev merljivih ciljev / indikatorjev uspeha in evalvacija delovanja**.

5.1 Neformalna (projektna) oblika

Ta oblika temelji na vsebinskem delovanju digitalnega središča po zgledu vsebinske Mreže nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo. Temelj neformalne oblike digitalnega središča je konzorcij (treh) večjih nevladnih organizacij s področja informacijske družbe, ki je odgovoren za načela delovanja in izvajanje naslednjih ključnih funkcij: (1) vsebinske aktivnosti, (2) zagotavljanje prostora (infrastrukture) in (3) administracija. Poleg tega bi bil ustanovljen strokovni svet (deležniško telo), ki bi usmerjalo/nadzorovalo delovanje konzorcija. Pomanjkljivost neformalne oblike je oteženo prijavljanje na razpise, vendar ni neizvedljivo.

5.2 Formalna oblika

Formalno delovanje Digitalnega središča NVO lahko poteka v obliki društva, zavoda ali zadruge. Prednost formalnega delovanja je enostavnejše prijavljanje na različne razpise.

5.2.1 Društvo

Prednosti delovanja v obliki društva so legitimnost in članstvo (vir članarine za delovanje društva). Izziv lahko predstavlja operativno delovanje (vodenje in odgovornost za delovanje društva, usklajevanje različnih organov, sestanki članov).

5.2.1 Zasebni zavod

Zavod ima lahko več ustanoviteljev, ki sprejemajo in potrjujejo odločitve (npr. SocioLab Podravje). Ni deležniškega telesa.

5.2.3 Zadruga

Deležniški sistem (1 član = 1 glas). Potencialna oblika delovanja Digitalnega središča, katere prednosti in slabosti je smiselno razdelati podrobneje.

5.3 Ostale možnosti

Digitalno središče NVO bi lahko delovalo tudi znotraj že obstoječega subjekta, preko katerega bi se prijavljali skupni partnerski projekti več organizacij. Pomemben vidik je lastništvo nad idejo (oz. lastništvo kode), ki bo vodilo digitalno središče na dolgi rok (oseba, ki je notri z dušo oz. »all in«). Digitalno središče mora biti dostopno in odprto za prilagoditve (odprtokodni pristop). Smiselno je začeti z manjšimi koraki in razvijati večjo zgodbo prek razpisov. Izogibati se je potrebno podvajanju z obstoječo strukturo zagovorniških aktivnosti, ki je že vzpostavljena v Mreži NVO-VID.

6 Prostori Digitalnega središča NVO

Po mnenju udeležencev delavnice bi morale Digitalno središče NVO delovati v **fizičnem in digitalnem prostoru**. Fizični prostor bi bil hkrati **centraliziran kot skupna infrastruktura** in hkrati **decentraliziran na regionalni nivo**. V okviru skupne infrastrukture za digitalno preobrazbo NVO sektorja bi prostor obsegal **delavnico za računalniško opremo, sistemski prostor** za omrežja in strežnike, **konferenčni prostor** za dogodke, **seminar** za druženje in ustvarjanje ter **pisarno** z zaposleno osebo. Digitalni prostor bi predstavljal **spletni portal z digitalnimi storitvami** ter profili na družbenih omrežjih. Skupne **podporne aktivnosti bi se kanalizirale na lokalni in regionalni nivo** prek prostorov regionalnih stičišč NVO in članskih organizacij v Mreži NVO-VID.

6.1 Fizični prostor

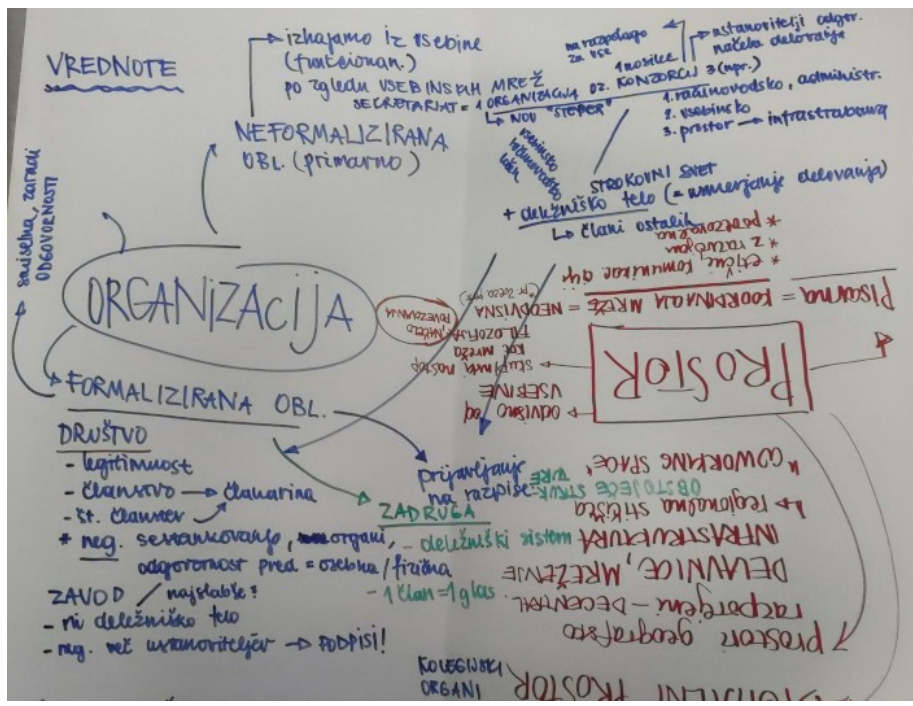
- lastni prostori Digitalnega središča NVO, ki bodo obsegal pisarno, seminar, delavnico in konferenčni prostor;
- prostor v funkciji nacionalnega podpornega servisa za digitalizacijo NVO v Ljubljani, prek katerega se bodo kanalizirale aktivnosti in podpora na lokalni in regionalni nivo v sodelovanju z regionalnimi stičišči NVO in članicami Mreže NVO-VID;
- prostor v funkciji komunikacijskega središča nevladnih organizacij za področje digitalne preobrazbe in prostor za izvajanje dogodkov NVO kot so izobraževanja, delavnice, predavanja, tiskovke in konference (podobno kot Digitalno središče med predsedovanjem EU);
- prostor srečavanja, druženja in mreženja vseh organizacij, uporabnikov ter posameznikov (tudi za potrebe inovacij in razvoja);
- dodatna možnost so decentralizirani prostori Digitalnega središča NVO v sinergiji z drugimi organizacijami / sektorji (npr. inkubator v Novem mestu, mrežni inkubator v Mariboru, »coworking prostori« itd.);
- pomembna sta fizična in logistična dostopnost prostorov.

6.2 Digitalni prostor

- spletni portal s podpornimi storitvami in profili na družbenih omrežjih;

6.3 Ostala razmišljanja

- ni pomemben samo prostor ampak tudi ljudje iz različnih organizacij, ki imajo znanje ter čas pomagati in se posvetiti potrebam nevladnih organizacij;
- upravljanje prostorov Digitalnega središča NVO v okviru Mreže NVO-VID;
- Digitalno središče NVO mora delovati neodvisno, povezovalno, z dobro zastavljenimi etičnimi in komunikacijskimi cilji.

Slika 5: Zapis omizja "Organizacija in prostor Digitalnega središča NVO" (Ana Zakrajšek, 30. avgust 2022)

Slika 6: Predstavitev zaključkov spletnega omizija Digitalno središče NVO Simon Delakorda (Jitsi Meet, Jože Gornik 30. avgust 2022)

7 Nadaljnji koraki vzpostavitve Digitalnega središča NVO

Mreža nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo bo **posredovala poročilo delavnice** »Zakaj potrebujemo Digitalno središče NVO in kako bi morale prispevati k razvoju nevladnega sektorja?« **Službi Vlade RS za digitalno preobrazbo in Ministrstvu za javno upravo**. V okviru javnih razprav o **strategijah, akcijskih načrtih in zakonodaji** države Slovenije na področju digitalne preobrazbe in razvoja nevladnega sektorja bo zagovarjala **vključitev Digitalnega središča NVO** v omenjene dokumente. Prav tako bo kot vsebinska mreža NVO **še naprej predstavljala pobudo za Digitalno središče NVO v širši javnosti** (npr. letni dogodek mreže 17. maja ob Mednarodnem dnevu informacijske družbe).